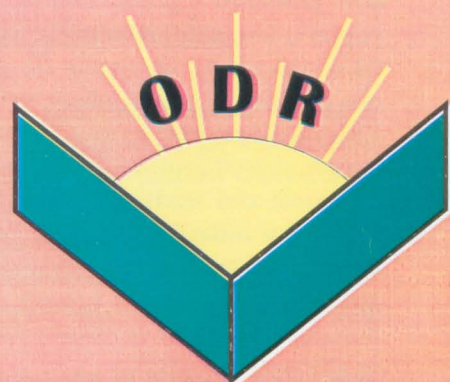

PAŹDZIERNIK 10(98)1996

ISSN 1233-8494

Doradztwo Rolnicze

CENA 50gr(5000zł)

W GRABANOWIE

Rynek środków produkcji

Pierwsza połowa 1996 r. na rynku środków produkcji była pomyślna dla rolnictwa. Porównując ceny środków produkcji i produktów rolnych można stwierdzić poprawę koniunktury. Jedynie na rynku pasz począwszy od zeszłego roku utrzymuje się wysokie tempo wzrostu cen. W czerwcu ceny środków produkcji wzrosły o 0,8%, a więc znacznie wolniej aniżeli w miesiącach poprzednich i wolniej niż inflacja (1,1%). Średnio od stycznia do czerwca wzrost cen środków produkcji wynosił 13,5% przy wskaźniku inflacji 11,4%. Na takie ukształtowanie się wskaźników miały niewątpliwie wpływ ceny na rynku pasz, które w ciągu półrocza wzrosły o 35,6%. Natomiast na pozostałych rynkach środków produkcji wzrost cen wynosił średnio około 9,0%.

Na rynku nawozów mineralnych obroty były stosunkowo niskie, ze względu na rozpoczynające się prace żniwne. Odnotowano jedynie niewielkie zakupy nawozów mieszanych, wieloskładnikowych głównie z zawartością magnezu. Na rynku nawozów mineralnych sytuacja jest coraz bardziej pomyślna. W czerwcu bieżącego roku ceny nawozów wzrosły zaledwie o 0,2%, a nawozy azotowe i superfosfaty staniały nawet o około 0,5%. Największą obniżką cen objęto nawozy wapniowe (o 9,2%). Od grudnia ubiegłego roku do końca czerwca bieżącego roku nawozy mineralne podrożały średnio o 10%. W okresie 12 miesięcy nawozy mineralne podrożały średnio o 15,4% czyli znacznie poniżej wskaźnika inflacji. Jedynie fosforan amonu podrożał o 27%. Podaż nawozów w ciągu całego półrocza była bardzo dobra. W czerwcu przeciętnie 1 kg NPK stanowił równowartość 1,7 kg pszenicy. Jest to najkorzystniejsza relacja od 1989r. Najwięcej pszenicy należało przeznaczyć na zakup saletrzaku (2,2 kg) i superfosfatu potrójnego granulowanego (2,0 kg). Najtańszym nawozem była sól potasowa (0,9 kg pszenicy).

Na rynku pestycydów odnotowano zwiększone obroty. Oferta preparatów krajowych i zagranicznych jest bardzo bogata, przy stabilizacji cen. W tym roku nie odnotowano dotychczas zwiększonej inwazji i nasilenia chorób i szkodników na plantacjach. Lokalnie występuje inwazja mszyc na określonych roślinach, podobnie zaraza atakuje uprawy ziemniaków. Stonka natomiast występowała ze znacznie mniejszym nasileniem, co jest skutkiem mroźnej zimy. Ceny większości pestycydów wzrosły w sposób umiarkowany. W czerwcu podwyżki cen wynosiły 1,2%, a w całym półroczu 4,1%.

Po majowych podwyżkach cen urzędowych na rynku paliw i energii następuje powolna stabilizacja cen. W czerwcu średnio ceny bezpośrednich nośników energii wzrosły o 1,1%. Z tym, że najsilniej podrożał olej silnikowy lux-10 (o 4,8%). Średnio, od stycznia do czerwca, wzrost cen paliw wynosił 15,6%. W okresie 12 miesięcy dynamika cen nośników energii była wysoka i średnio przekraczała 30%. Najniższą dynamiką wzrostu cen odznaczał się olej napędowy DZ oraz paliwa stałe-węgiel i koks opałowy. Mimo to popyt na paliwa systematycznie wzrasta, czemu sprzyja pełna oferta rynkowa. Wysoka dynamika cen nośników energii w ciągu 12 miesięcy jak i

pierwszym półroczu bieżącego roku przewyższająca znacznie wskaźnik inflacji wpływa na wzrost kosztów produkcji w rolnictwie.

Opóźniona wiosna przesunęła szczyt budowlany na miesiące letnie. Wszystko wskazuje, że bieżący rok w handlu materiałami budowlanymi będzie jeszcze lepszy aniżeli ubiegły. Utrzymuje się rosnący popyt na wszystkie materiały budowlane: cement, wapno, gips, cegłę, papę, pustaki, drewno, materiały pokryciowe i izolacyjne. Ceny materiałów budowlanych pozostają na nie zmienionym poziomie, gdyż producenci obwiają się utraty klientów. Ostatnio na rynku budowlanym pojawiło się wiele rozmaitych nowości, zastępujących tradycyjne podłogi, boazerie i wykładziny. Na rynku pojawiło się dużo firm zagranicznych docierających skuteczniej z pogłębioną informacją do klienta, uruchamiających własne budowlane supermarkety, stanowiące konkurencję dla krajowych sprzedawców. W wielu miastach funkcjonują stałe wystawy budownictwa, gdzie można zaopatrzyć się w różne materiały po obniżonych w porównaniu do sklepów detalicznych cenach. Oferta giełdowa jest bardzo bogata, klienci poszukują na ogół produktów krajowych skutecznie konkurujących z towarami importowanymi niższymi cenami i coraz lepszym wzornictwem. Wyjątkiem są importowane materiały pokryciowe oraz izolacyjne. Na giełdach pojawiło się dużo wyrobów z drewna: parkietów, sklejek, tarcicy, ram okiennych, drzwi i innych. Duży popyt na materiały budowlane jest spowodowany niską dynamiką cen. W czerwcu ceny wzrosły średnio o 1,4%, w półroczu o 7,4%, a w ciągu roku 15,1%.

Na rynku maszyn rolniczych nastąpiły pozytywne procesy. Składają się na nie oddłużenie wielu fabryk maszyn rolniczych, a przede wszystkim oddłużenie Ursusa. Agencja Rozwoju Przemysłu przeprowadziła z wierzycielami Ursusa ugodę. Dla poprawienia sprzedaży zakłady coraz częściej przeprowadzają badania marketingowe rynku oraz organizują pokazy maszyn. Ceny ciągników wzrosły w bieżącym roku w sposób umiarkowany. Od grudnia ubiegłego roku do końca czerwca bieżącego roku ciągnik "Ursus" C-3512 podrożał o 9,7%, a ciągnik "Ursus" C-2812 o 17,7%. Zwiększony popyt na wiele maszyn jest wynikiem stabilizacji ich cen od wielu miesięcy. W czerwcu maszyny podrożały o 0,8%, od stycznia do czerwca bieżącego roku o 8,1% a w ciągu 12 miesięcy o 18,2%.

Na rynku pasz utrzymuje się newralgiczna sytuacja. Ceny pasz w czerwcu wzrosły średnio o 1,8%, w półroczu o 35,6%, a w ciągu 12 miesięcy o 37,7%. Otręby pszenne zdrożały w tym czasie o 45,1% a żytnie o 40,9%. Najwolniej drożeje dotychczas koncentrat "Prowit", który w ciągu roku podrożał o 21,5%. Wysokie podwyżki cen pasz wpłynęły na dalsze obniżenie się opłacalności produkcji zwierzęcej. Relacje cen pasz do cen żywca rzeźnego są bardzo niekorzystne. Nastąpiło duże zróżnicowanie cen pasz przemysłowych i koncentratów, przy zahamowaniu popytu na nie.

Oprac.: B. Michalczyk

Zwiększenie produktywności loch poprzez poprawę ich wartości genetycznej i przestrzeganie zasad prawidłowego doboru ras do krzyżowania.

W województwie białkopodlaskim wskutek błędów popełnionych w rozrodzie zwierząt, w wielu chlewniach towarowych wartość genetyczna loch jest bardzo niska.

Remont stada podstawowego loch loszkami z własnego odchowu, często mieszańcami z rasą mięsną lub loszkami spokrewnionymi z knurem używanym później do krzyżowania, doprowadził do zmniejszenia się liczebności miotów i obniżenia efektów produkcyjnych w okresie tuczu. Tymczasem wartość genetyczna materiału rodzicielskiego ma decydujące znaczenie przy produkcji tuczników mięsnych. Tylko od loch o wysokiej wartości genetycznej, prawidłowo żywionych i utrzymywanych w odpowiednich warunkach środowiskowych można uzyskać więcej prosiąt w ciągu roku, a tym samym zwiększyć opłacalność chowu. Do rozrodu powinny być używane loszki ras polska biała zwisłoucha, wielka biała polska oraz loszki krzyżówkowe (WBP x PBZ lub PBZ x WBP), gdyż są to rasy charakteryzujące się wysoką płodnością. Loszki takie, pokryte knurem jednej z ras typowo mięsnych, pozwalają uzyskać potomstwo, które przy zbilansowanym żywieniu paszami o odpowiednim poziomie białka wykazują dobre przyrosty masy ciała i wysoką mięsność. Wszystkie tuczniaki z krzyżowania towarowego powinny być przeznaczone wyłącznie na tucz. Do reprodukcji nie mogą być pozostawiane loszki pochodzące z krzyżowania towarowego lub wybrane z tuczników.

Rada Gminy Biała Podlaska widząc konieczność udzielenia poparcia rolnikom chcącym poprawić wartość genetyczną stada matecznego, przyznała w 1996 roku dotacje do zakupu loszek hodowlanych w wysokości 60 zł do sztuki. Warunkiem otrzymania dotacji jest świadectwo kwalifika-

cji loszki i potwierdzenie zgodności numeru w uchu z numerem na świadectwie. Dotacje te zostały włączone do programu realizowanego przez specjalistów ODR z terenu gminy Biała Podlaska.

Realizacja tego programu pozwoli na:

- upowszechnienie zasad doboru ras do krzyżowania
- zwiększenie zainteresowania wartością genetyczną loszek
- upowszechnienie racjonalnego żywienia loch i prawidłowego odchowu prosiąt.

W ramach realizacji tego programu we wszystkich gospodarstwach które do końca listopada 1996 roku zakupią loszki z hodowli zarodowych zakwalifikowane do rozplodu, przeprowadzane są demonstracje nt. "Racjonalne żywienie i utrzymanie loch oraz prawidłowy odchów prosiąt", mające na celu upowszechnienie prawidłowego żywienia loch i postępowania z prosiętami do odsadzenia. W ramach demonstracji rolnicy otrzymują pasze konieczne do realizacji tematu dofinansowywane przez ODR do 50 % ich wartości. W gospodarstwach tych zostanie przeprowadzona analiza dotychczasowej produktywności loch i obserwacja produktywności loszek pochodzących ze stad zarodowych. Demonstracja prowadzona jest od chwili zaproszenia do odsadzenia prosiąt w wieku 6 tygodni.

Wielu rolników z terenu gminy rezygnuje aktualnie z zakupu loszek ze względu na ich wysoką cenę. Należy jednak pamiętać, że wydatek na zakup loszki zwróci się w postaci większej ilości prosiąt i lepszych efektów prowadzonego tuczu.

Cz. Mirczewska

BOSPRO dobre czy złe ?

BOSPRO jest preparatem produkcji amerykańskiej, sporządzonym z 11 naturalnych składników o cechach katalitycznych, probiotycznych i enzymatycznych. Dodawany w proporcji 0,125 - 0,250 % do paszy, stanowi odżywkę dla mikroflory przewodu pokarmowego przeżuwaczy lub koni. Rozwój mikroflory bakteryjnej przewodu pokarmowego powoduje wzrost wolnych kwasów tłuszczowych, a tym samym wyraźną poprawę strawności i przyswajalności skarmianych pasz. BOSPRO wpływa więc na lepszą strawność i przyswajalność zadawanych pasz, a tym samym na wyższą efektywność żywienia. Zawiera zaledwie 17,6 % białka i nie może być traktowany jako źródło pokrywania potrzeb paszowych na ten składnik. Najważniejszym bowiem składnikiem produktu jest włókno uzyskiwane w wyniku celowej fermentacji grzyba p.n. *Aspergillus oryzae*. Włókno to jest całkowicie strawne i stanowi podstawę do rozwoju mikroflory bakteryjnej żwacza. BOSPRO w żywieniu zwierząt nie wymaga okresu karencji przed konsumpcją artykułów żywnościowych, pochodzących od zwierząt. Trwałość produktu wynosi co najmniej dwa lata. Należy stwierdzić, że BOSPRO jest naturalnym probioty-

kiem dla przeżuwaczy, przydatnym szczególnie w przypadkach:

- niskiej jakości surowców stosowanych w produkcji pasz treściwych lub pasz objętościowych stosowanych w żywieniu przeżuwaczy,
- zmiany rodzaju i jakości pasz,
- dążenia do obniżenia kosztów żywienia.

BOSPRO wpływa na wzrost masy ciała zwierząt, zwiększenie produkcji mleka, a także poprawę jego jakości w tym szczególnie białka i tłuszczu. Zalecany sposób dawkowania 1-3 kg preparatu na tonę paszy dla krów mlecznych, bydła opasowego, owiec, kóz, królików i koni, a także kaczek i gęsi. Informujemy, że w tym roku w ramach realizacji tematu demonstracyjnego "Poprawa parametrów jakościowych mleka z uwzględnieniem wymogów przemysłu mleczarskiego" zostanie dostarczony w/w preparat 35 rolnikom hodowcom bydła mlecznego na terenie naszego województwa. O efektach stosowania poinformujemy w późniejszym terminie.

inż. A. Strąćicka

Z POBYTU POLSKIEJ GRUPY W KRAJACH EUROPY ZACHODNIEJ

W dniach 28 VIII - 9 IX br. roku Katedra Ekonomiki Ogrodnictwa AR w Lublinie zorganizowała wyjazd szkoleniowo-badawczy do krajów Europy Zachodniej. Grupa licząca 15 osób (specjaliści ODR z Grabanowa, Końskowoli i Rejowca Fabrycznego, naukowcy AR z Lublina oraz udziałowcy tworzącej się Giełdy Rolno-Ogrodniczej w Elizówce k. Lublina) miała możliwość zapoznania się z rynkami ogrodniczymi w Niemczech, Szwajcarii i Poł. Tyrolu. W czasie pobytu zapoznaliśmy się z funkcjonowaniem Centrum Informacji Rynkowej w Berlinie. Centrum skupia dwie jednostki, CMP, której zadaniem jest promocja i reklama oraz ZMP zajmującą się zbieraniem informacji o rynku i możliwościach sprzedaży. Centrum Informacji Rynkowej powstało w 1950 r. Finansowane jest częściowo przez państwo a w 20-30 % z własnych zarobionych pieniędzy, pozostała część środków pochodzi z innych źródeł. Z informacji zebranych przez ZMP korzystają :

- dostawcy
- hurtownicy
- producenci
- przetwórcy
- konsumenci
- krajowe i zagraniczne organizacje producentów
- przemysł żywnościowy
- szkolnictwo i doradztwo
- urzędy statystyczne
- media
- organizacje polityczne i społeczne
- banki
- PZU

Wiele cennych informacji uzyskaliśmy zwiedzając gospodarstwo sadownicze o powierzchni 15 ha położone w pobliżu Renu. W gospodarstwie dominującym gatunkiem są jabłonie na podkładce M 9. Uprawia się tu następujące odmiany : Elstar, Boskoop, Gala, Discovery, Summered, Koksia Pomarańczowa i Jonagold. Znajduje się tutaj chłodnia o pojemności 100 t. Producent aby dobrze sprzedać swoje owoce musi postawić na wysoką jakość, niewielki asortyment odmian, a poza tym możliwie szybko dostarczyć owoce na rynek. Wyprodukowane jabłka w 98 % sprzedawane są na giełdzie (tylko I wybór - owoce o średnicy 70-85 mm).

Grupa miała również możliwość zapoznania się z zasadami funkcjonowania Giełdy Ogrodniczej w Roisdorf (Centralmarkt Bonn Roisdorf). Giełda obsługuje obszar

o średnicy 70 km. Jest miejscem zawierania transakcji kupna i sprzedaży owoców i warzyw w ilości 110 tys.t rocznie. 75 % owoców wyprodukowanych w tym rejonie Niemiec przechodzi przez giełdę a tylko 25 % z pominięciem rynku giełdowego. Sprzedaż towaru odbywa się przed jego dostarczeniem. Giełda działa z korzyścią dla producenta dając rzetelną informację o tendencjach na całym rynku ogrodniczym.

Kolejnym miejscem pobytu była Stacja Doświadczalna w Altendorf. Obejmuje ona powierzchnię 22 ha (rośliny sadownicze, warzywnicze, rolnicze) i prowadzi około 120 doświadczeń. Jest placówką dotowaną przez państwo. Mogliśmy tu zobaczyć uprawę jabłoni systemem V. Drzewka prowadzone tą metodą są dobrze nasłonecznione od góry. Niestety forma ta ma dwie podstawowe wady. Pierwsza to konieczność stawiania kosztownych rusztowań, druga - nierównomierny wzrost rozłożonych skośnie konarów.

Jak wynika z doświadczeń przeprowadzonych w Stacji w Altendorf najlepszą podkładką pod jabłonie jest M 9 (typ Fl 56). Dominuje ona we wszystkich krajach Unii Europejskiej.

Bardzo ważną cechą rynku ogrodniczego Europy Zachodniej jest występowanie silnych organizacji producenckich. Jedną z takich organizacji jest spółdzielnia. Skupia ona od 100-400 członków zależnie od regionu. Nasza grupa miała okazję poznania spółdzielni położona w okolicy Jeziora Bodeńskiego. Finansuje się ona w 1/3 części ze środków własnych a w 2/3 z kredytu udzielonego przez "spółdzielnię matkę". Dysponuje pomieszczeniami do sortowania i pakowania towaru a także chłodnią z kontrolowaną atmosferą o łącznej pojemności 7000 t. Koszt przechowywania jabłek wynosi 16 DM za 100 kg. Członkowie sami podejmują decyzję czy owoce sprzedać bezpośrednio po zbiorze czy też przechowywać je po to by uzyskać wyższą o 15% cenę. Raz w tygodniu odbywa się w tajnym głosowaniu negocjacja ceny między kupującymi a sprzedającymi. Ustalona cena obowiązuje tylko w danym tygodniu. 5 % wartości sprzedanych owoców spółdzielnia przeznaczna na reklamę.

W pobliżu Jeziora Bodeńskiego oprócz jabłoni, śliw, grusz i malin uprawia się truskawki w 90 % odmiany Elsanta. Do zakładania plantacji towrowych wykorzystuje się tu sadzonki "frygo". Dają one możliwość sterowania uprawą truskawek i uzyskania owoców w terminie innym niż uprawa tradycyjna. Z plantacji można osiągnąć plon w

granicach 15 t/ha. W Polsce aby uzyskać tak wysokie plony plantacje towarowe muszą ulec odmłodzeniu.

Na terenie Szwajcarii występuje 6000 ha intensywnych sadów ziarnkowych, 1600 ha sadów zlokalizowanych jest wokół Jeziora Bodeńskiego. Tutaj położona jest Stacja Doświadczalna w Guttigen. Zajmuje ona powierzchnię 10 ha. Stacja prowadzi badania nad :

- ochroną roślin
- odmianami i podkładkami
- sposobami formowania koron

Ze względu na to, iż sadownicy potrzebują dużych ilości drzewek a import z przyczyn sanitarnych jest niemożliwy w Stacji prowadzi się doświadczenia z formą Mikado. Korona Mikado zalecana jest dla odmian silnie rosnących. W celu wyprowadzenia formy Mikado wysadza się 1500 drzewek na ha w rozstawie od 3,5 do 3,8 m między rzędami i 1,7- 1,8 m w rzędzie. Zaletą systemu Mikado jest szybkie wchodzenie drzew w okres owocowania, dość wysokie plony owoców oraz dobre naświetlenie wszystkich konarów. Wadą tego systemu jest wysoki koszt założenia konstrukcji. Warunki pogodowe terenu położonego w sąsiedztwie jeziora zmuszają do instalowania w sadach

siatek chroniących owoce przed gradem. Koszt osłon jest znacznie większy niż ubezpieczenie plantacji. W wyniku stosowania osłon następują 20-25 % straty światła a zbiór opóźniony jest o 4 dni.

W czasie pobytu we Włoszech (Południowy Tyrol) zwiedziliśmy Spółdzielnię Ogrodniczą i Stację Doświadczalną w Lainburg. Zapoznaliśmy się z tendencjami rozwoju sadownictwa w tym regionie. Sady zakłada się głównie na M 9. Standardowa gęstość sadzenia drzew wynosi 1500-3000/ha, a na terenach górskich 2500-5000/ha. Jabłonie prowadzone są w formie wrzecionowej, superwrzecionowej, w systemie V lub w formie Mikado. Czas eksploatacji sadu wynosi 10 lat.

W Południowym Tyrolu gospodarstwa są rozdrobnione a średnia ich powierzchnia wynosi 4 ha. Możliwość utrzymania rodziny daje gospodarstwo, które produkuje rocznie 150-180 t jabłek. W tym regionie pracuje 28 doradców. Jeden doradca przypada na 250 gospodarstw.

Elżbieta Kacprzak
ODR Grabanów

MIESZALNIA PASZ

UNIPASZ

17-300 SIEMIATYCZE, ul. 11 LISTOPADA 184
tel. /fax (0 85) 55 26 96

O F E R U J E

PRODUCENTOM DROBIU, TRZODY CHLEWNEJ I BYDŁA

- ☛ Wysokiej jakości superkoncentraty, koncentraty i mieszanki pełnoporcjowe.
- ☛ Produkujemy pasze sypkie i granulowane, workowane i luzem.
- ☛ Nasze mieszanki charakteryzują się doskonałym zbilansowaniem wartości energetycznej i pokarmowej.
- ☛ W mieszankach pełnoporcjowych zastosowane są aminokwasy syntetyczne, enzymy paszowe, doskonałej jakości tłuszcze roślinne i zwierzęce.
- ☛ Pasze przed wprowadzeniem do produkcji testowane są na własnych fermach tuczu trzody chlewnej i drobiu.
- ☛ Pasze dostarczamy własnym transportem.

Zapraszamy do współpracy.

Danie z dyni

Coraz większym powodzeniem cieszy się dynia pastewna jako pasza dla świń. Jednak wielu rolników nie zna w pełni zasad karmienia świń dynią. Na paszę dla świń godna polecenia jest odmiana Pampkin H 4. Owoce tej odmiany są ciemnoseledynowe o zawartości s.m. ponad 20 %. Wartość pokarmowa 1 kg owoców dyni wynosi od 3,2 do 3,7 MJ EM, przy zawartości białka strawnego od 25 do 32g. Średnio 3 do 3,5 kg dyni zastępuje 1 kg zbóż lub paszy treściwej pod względem energetycznym. Po krótkim okresie przyzwyczajania (kilka dni) surowa dynia pastewna w formie rozdrobnionej jest z apetytem zjadana przez świnię. Okres skarmiania dyni na surowo jest ograniczony do 5 miesięcy, od września do stycznia. Natomiast kiszonka z niej sporządzona może być wykorzystana w żywieniu świń przez cały rok. Dynia która będzie skarmiana na surowo nie może być okaleczona podczas zbiorów i powinna być zebrana z pola przed wystąpieniem przymrozków. Zebrane we wrześniu owoce chroni się przed mrozem umieszczając ją w pomieszczeniu (stodoła, chlewnia) i przykrywając belami słomy. Sama dynia trud-

no się zakisza, ale z innymi komponentami (ziemniaki parowane, zielonka, buraki cukrowe i półcukrowe) daje bardzo dobrą kiszonkę. Ilość białka w kiszonce można zwiększyć przez dodanie poekstrakcyjnej śruty rzepakowej. A oto kilka przykładów kiszonek z udziałem dyni:

1. Dynia 60 % + ziemniaki parowane 30 % + zielonka podsusz. 10 %
2. Dynia 76 % + buraki 20 % + ziemniaki 4 %
3. Dynia 70 % + buraki 19 % + zielonka z motyl. 3 % + poekstrakcyjna śruta rzepakowa 8 %

Zarówno dynia jak i kiszonka z niej sporządzona może być wykorzystana w żywieniu wszystkich grup produkcyjnych świń. Świnię bardzo szybko przyzwyczajają się do pobierania kiszonki lub surowej dyni. Ilość dawki paszy z dyni zależy od masy ciała i stanu fizjologicznego świń. W praktyce przyjmuje się, że na każde 20 kg masy ciała świni przeznaczają się 1 kg dyni lub kiszonki w dawce. Resztę zapotrzebowania uzupełniają paszą treściwą.

Szcześniak K.
ZDR Parczew

Nawożenie obornikiem

Dobry obornik ma wiele zalet. Przede wszystkim stanowi źródło próchnicy, a także energii dla rozwoju organizmów glebowych oraz poprawia warunki życia bakterii. Poprawia także strukturę gleby i jej fizyczne właściwości. Poza tym obornik osłabia wpływ niewłaściwego nawożenia mineralnego (szczególnie potasem) oraz umożliwia ograniczenie dawek nawozów. Wnoszony do gleby dostarcza składników pokarmowych nie tylko w pierwszym roku nawożenia ale również w latach następnych. W dawce 10 t obornika znajduje się przeciętnie 50 kg N, 20 kg P₂O₅, 60 kg K₂O oraz 40 kg CaO i 12 kg MgO. W praktyce przy przechowywaniu i stosowaniu obornika spotyka się wiele błędów. Przy niewłaściwym przechowywaniu obornika następują duże straty azotu. Aby temu zapobiec należy obornik na przymie dobrze ubić i okryć ją np. trocinami.

Nawozić należy obornikiem przefermentowanym, mało słomistym, w dni pochmurne, chłodne i bezwietrzne, aby ograniczyć straty azotu. Zastosowanie obornika słomistego pod ziemniaki szczególnie wiosną, sprzyja rozwojowi parcha zwykłego. W przypadku konieczności stosowania obornika słomistego, należy dodatkowo wnieść do gleby azot w nawozie azotowym. Obornik po

rozrzuconiu musi być jak najszybciej przyorany. Obornik powinien być przyorany na średnią głębokość - na glebach cięższych do 15 cm, a lżejszych - 20 cm. Wysokość dawki i częstotliwość nawożenia zależy od rodzaju gleby. Gleby lżejsze nawozi się mniejszymi dawkami (20-25 t/ha) co 3 - 4 lata, a cięższe wyższymi (30-35 t/ha) co 4 - 5 lat. Niedopuszczalne jest łączne stosowanie obornika z wapnowaniem, gdyż wapno przyspiesza proces rozkładu obornika, a przez to zwiększa straty azotu. Jeżeli konieczne jest wapnowanie i nawożenie obornikiem w tym samym czasie, to najpierw pole należy zwapnować, a wapno wymieszać z glebą używając kultywatora. Dopiero po tym zabiegu można rozrzucić obornik. Najwłaściwszym terminem stosowania obornika jest wczesna jesień, aby do mrozów obornik zdążył właściwie się rozłożyć. Najgorszy ze wszystkich terminów jest termin wiosenny, opóźnia sadzenie i silnie przesusza glebę. Jeżeli jednak zachodzi konieczność stosowania obornika w tym czasie, to należy zastosować go jak najwcześniej.

Maciorowska J.
ZDR Parczew

Szkolenia organizowane przez ODR Grabanów w miesiącu październiku 1996 roku

W miesiącu październiku w Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Grabanowie odbędą się szkolenia na następujące tematy:

1. 08.10.1996 - godz. 10³⁰ - na temat: Optymalizacja obsługi opryskiwaczy

2. 29.10.1996 r. godz. 10³⁰ - na temat: Zdrowotność trzody chlewnej i profilaktyka w chlewni

3. Na temat: Poprawa parametrów jakościowych mleka z uwzględnieniem wymogów przemysłu mleczarskiego (o terminie szkolenia zostaną powiadomieni zainteresowani hodowcy bydła mlecznego)

Jeśli pragniesz osiągnąć sukces, zrób to z nami !

Czołowy producent dodatków witaminowo-mineralnych do pasz

poleca Państwu

- **Polfamixy®** zalecane do uzupełniania pasz gospodarskich i wytwarzania pasz pełnoporcjowych dla wszystkich gatunków zwierząt

- **Koncentraty paszowe**

Renoma naszej Spółki jest gwarancją wysokiej jakości produktów oraz sprawnego i doświadczonego serwisu zootechnicznego.

Producent: Kutnowskie Zakłady Farmaceutyczne Polfa S.A.
Wytwórnia Premiksów, 99-300 Kutno, ul. Skłęczkowska 16
Dział Marketingu tel./fax (0-24) 53-08-31,
Dział Sprzedaży tel./fax (0-24) 54-75-56

Najbliższa hurtownia: „CENTROWET” Sp. z o.o. ul. Zwycięstwa 26 b, 15-950 Białystok, tel. (0-85) 511-207

ZAKŁADY CHEMICZNE „POLICE” S.A.

72-010 POLICE, UL. KUZNICKA 1

**POLIMAP
NP**

**POLIFOSKA
NPK**

**POLIDAP
NP**

**MOCZNIK
N**

**POLIMAG
NPKMg**

NASZ NAWÓZ - TWÓJ ZYSK

telex 425367 po pl

fax (48-91) 173 603

Orka przedzimowa

Właściwa jesienna uprawa roli to jeden z podstawowych elementów przygotowania stanowiska dla roślin jarych. Ważna jest tu głęboka orka przedzimowa. Orkę tę powinno wykonać się na wszystkich nie obsianych polach, ponieważ spełnia ona szereg ważnych zadań:

- sprzyja nagromadzeniu w glebie zapasów wody z opadów jesiennie-zimowych,
- poprawia stan struktury gleby,
- odchwascza pola (głęboko przykrywa nasiona chwastów, a wydobyte na wierzch korzenie, rozłogi tracą zdolność do rozmnażania wegetatywnego),
- powierzchnia roli zaoranej na zimę szybciej nagrzewa się wiosną zapewniając tym samym optymalny termin siewu czy sadzenia.

Aby wykorzystać wszystkie zalety orki przedzimowej, należy wykonać ją w odpowiednim czasie, na właściwą głębokość i dobrze wyskobić.

Orać można przez całą jesień, byle gleba nie była zbyt mokra ani zbyt przesuszona. W obu w/w przypadkach niszczy się strukturę gleby. Gdy jest zbyt mokro ziemia rozmazuje się, gdy sucho - rozpyła się lub zbryla.

Orkę przedzimową wykonuje się na pełną głębokość warstwy uprawnej, zazwyczaj od 20 do 25 cm. Do głębokości skiby należy odpowiednio dobrać jej szerokość, aby wystawić dużą powierzchnię na strukturotwórcze działanie mrozu i chłonięcie opadów atmosferycznych. Najlepsze wyskibienie zapewnia stosunek głębokości do szerokości równy 1:1,4 (przy orce na głębokość 25 cm skiba powinna być szeroka na 35 cm).

Na glebach o wysokiej kulturze i gdzie była stosowana orka melioracyjna można spłycić orkę zimową do 15 - 20 cm. Pod zboża jare następujące po okopowych zebranych mechanicznie można także spłycić do 12 - 15 cm.

Rezygnacja z orki przedzimowej dopuszczalna jest, gdy pole przeznacza się pod owies (roślina ta jest mało wrażliwa na stan struktury gleby) następujący po ziemniakach zebranych kopaczką lub kombajnem.

Trzeba podkreślić jednak, że każde pole co najmniej raz w rotacji zmianowania powinno być przed zimą głęboko zaorane.

mgr.inż. Zofia Kozysa
ZDR Wisznice

Przechowywanie ziemniaków

Duża ilość opadów w okresie wegetacji spowodowała masowe wystąpienie zarazy ziemniaczanej. Mimo dobrych plonów ziemniaka duża ich część jest porażona przez choroby, które podczas przechowywania będą powodem strat. Dużo niższa niż przed rokiem cena ziemniaków nie zachęca rolników do większej dbałości o jakość bulw. W związku z tym duże znaczenie ma dobra jakość zbioru i sortowanie bulw przed przechowaniem. Należy chronić ziemniaki przed przemoczeniem i niską temperaturą podczas zbioru, a jeśli w trakcie kopania lub transportu bulwy zostały zamknięte konieczne staje się ich osuszenie przed przykryciem kopca ziemią.

Najczęściej spotykaną formą przechowywania ziemniaków jest kopiec ziemny, jednak sposób ten nie jest dobry do przechowywania bulw na przetwórstwo spożywcze, a dodatkowo może być przyczyną dużych strat w tym roku. Jest to spowodowane brakiem kontroli jakości przechowywanych ziemniaków, straty widać dopiero gdy kopiec się zapada. Poniżej podaję kilka warunków budowy kopca ziemnego.

Wybór miejsca pod kopiec

Teren równy, lekko wyniesiony, suchy o przepuszczalnym podłożu. Na glebach zwięzłych należy wykonać bruzdy odpływowe wód powierzchniowych. Należy unikać zakładania kopca po poprzednim kopcowsku, jednak gdy zachodzi taka konieczność miejsce pod kopiec należy zwapnować. Przy kopcach zagłębionych poziom wody gruntowej powinien być poniżej 1 m. Kierunek formowania kopca - północ-południe.

Wielkość kopca

Długość - do 30 m

Szerokość - 180 cm

Wysokość - 90 cm

Przy takich wymiarach 1 mb kopca mieści ok. 600 kg ziemniaków.

Ziemniaki mokre i te które wymagają niższych temperatur podczas przechowywania (sadzeniaki) należy usypywać w mniejsze przyzmy (150 cm x 80 cm).

Usypywanie przyzmy

W przypadku kopca napowierzchniowego dobrze jest wierzchnią warstwę ziemi wraz darnią ściąć na głębokość ok. 10 cm. Ogranicza to rozsypywanie się bulw na boki przyzmy. Przy budowie kopca zagłębionego wykop nie powinien przekraczać 50-80 cm. Dno kopca powinno być zbite i wyrównane. W tym roku nie powinno bezpośrednio ziemniaków z pola zsypywać do kopca, lecz przedtem trzeba je posortować i odrzucać bulwy chore i uszkodzone. W przypadku dużego porażenia bulw należy je raczej uparować i zakisić. Boki przyzmy należy koniecznie wyrównać, a zauważone w czasie formowania przyzmy bulwy chore i uszkodzone odrzucić. Po usypaniu i wyrównaniu przyzmy ziemniaków należy natychmiast przykryć.

Okrywa jesienna

Przeciwdziałając zamknięciu, zazielenieniu i przemrożeniu bulw, przyzmy trzeba jak najszybciej przykryć słomą i ziemią. Najlepsza jest słoma żytnia, ale może być z innych zbóż, jednak zawsze musi być czysta, zdrowa i sucha. Grubość warstwy słomy po uciśnięciu ręką powinna wynosić ok. 20 cm w każdym miejscu okrywy. Słomę należy przykryć warstwą ziemi grubości 5-10 cm. W trakcie obsypywania ziemią wzdłuż grzbietu kopca należy położyć deskę o szerokości 30 cm. Umożliwi ona pozostawienie kalenicy

kopca bez okrywy ziemnej. Po obsypaniu ziemią boków kopca deskę należy zdjąć i w ten sposób pas grzbietowy kopca pozostanie bez ziemi. Służy on do odprowadzania ciepła i pary wodnej ze składowanych ziemniaków. Aby kalenica na całej głębokości zbyt szybko nie przemakała, słomę należy ułożyć dość ściśle. Kalenica wolna od ziemi pozostaje przez całą jesień, aż do wystąpienia większych mrozów. Ziemię na bokach kopca wyrównać i uklepać w celu lepszego spływu wody opadowej. Wzdłuż kopca wykonać rowy odwadniające w odległości 1 m od boków kopca.

Okrywa zimowa

Gdy temperatura w kopcu osiągnie właściwą dla przechowywanych ziemniaków (3-5 °C) przystępujemy do wykonania okrywy zimowej. Może się ona składać z warstwy słomy gorszej jakości lub plew, zgonin, liści o grubości po ugnieceniu 10-15 cm i warstwy ziemi o grubości 15-20 cm. Okrywą zimową może być tylko warstwa ziemi o grubości

25 cm. Warstwy ziemi i słomy okrywające kopiec, powinny być grubsze przy podstawie kopca w celu niedopuszczenia do przemarznięcia ziemniaków od spodu kopca. Przy większych spadkach temperatur należy przykryć ziemią również kalenicę.

Przez cały okres przechowywania należy prowadzić kontrolę temperatury w kopcu. Temperatura w kopcu decyduje o momencie wykonania okrywy zimowej, o dodatkowym przykryciu w okresie silnych mrozów i bezśnieżnej zimy oraz informuje o stanie ziemniaków (gniące ziemniaki podnoszą temperaturę) i warunkach przechowywania. Do pomiaru temperatury używamy termometrów kopcowych lub zwykłego termometru wpuszczonego w rurkę PCW. Trzeba tylko już w trakcie usypywania przyzmy zamocować rurkę w ziemniakach, a jej górny otwór zabezpieczyć korkiem. Liczba miejsc pomiarowych powinna wynosić 1 na 10 mb kopca.

oprac: A. Matuszewski

Preparaty stosowane w przechowalnictwie ziemniaka

W celu przeciwdziałania chorobom przechowalniczym ziemniaka i kiełkowaniu bulw można stosować następujące preparaty:

Tecto 450 FW - stosuje się go przeciw chorobom przechowalniczym takim jak: sucha zgnilizna bulw, ospowość bulw, antraknoza, parch srebrzysty. Zabieg należy przeprowadzić jesienią w formie zaprawiania bulw. Na końcu przenośnika zamontować urządzenie, które dokładnie opryska cieczą opadające bulwy. Dawka 90 ml preparatu w 2 l wody na 1 t ziemniaków. Nie zaprawiać bulw przeznaczonych na konsumpcję. Zaprawione ziemniaki mogą być przeznaczone na paszę najwcześniej po upływie 2 miesięcy od zaprawiania.

Fazor 80 SG - preparat zapobiegający kiełkowaniu bulw w czasie przechowywania. Stosuje się w formie oprysku na plantacji ziemniaka przed rozpoczęciem naturalnego za-

sychania roślin około 3-4 tygodnie przed zbiorem. Nie stosować na plantacjach nasiennych. Dawka preparatu 5 kg/ha.

Stop Kiełek - preparat zapobiegający kiełkowaniu bulw podczas przechowywania. Stosuje się go w formie pudrowania ok. 30cm warstwy ziemniaków. Po nasypianiu nowej warstwy bulw znowu ją posypujemy preparatem. Dawka preparatu - 1kg na 1 tonę bulw. Stop Kiełek zawiera tylko 1 % substancji biologicznie czynnej: chloroprofam, który wyparowuje po kilkunastu dniach od zastosowania. Pozostałe 99 % to całkowicie nieszkodliwy proszek kaolinowy, używany przy produkcji porcelany i w przemyśle kosmetycznym. Preparat można stosować tylko w ziemniakach przeznaczonych do konsumpcji i na paszę, nie stosować w sadzeniakach. Do konsumpcji i na paszę używać bulw po ok 2-3 tygodniach od zastosowania.

SPOSOBY PRZECHOWYWANIA KAPUSTY

Kapusta przeznaczona na zaopatrzenie rynku w okresie zimowo-wiosennym jest przechowywana głównie w różnego typu kopcach; nadal niewielkie tylko ilości składowane są w pomieszczeniach i chłodniach.

Powszechnie stosuje się 2 typy kopców: kopiec ziemny szerokości 100-120 cm i głębokości 20-30cm, w którym główki kapusty układa się w piramidę 4-5 warstwami głębiem do góry, oraz kopiec ziemny, szerokości 150 cm i głębokości 30-40 cm, w którym główki układa się w 2-3 warstwach na płask. Oprócz tego spotyka się różne modyfikacje tych dwóch sposobów kopcowania, różniące się głównie liczbą warstw ułożonej kapusty, szerokością i głębokością kopca.

W kopcach ziemnych można uzyskać bardzo dobre wyniki przechowywania, jeśli spełni się podstawowe warunki i wymagania.

Przed wszystkim po uformowaniu kopca główki kapusty przykrywa się 3-5cm warstwą ziemi, pozostawiając grzbiet kopca nawet nie przykryty, aż do czasu dobrego schłodzenia składowanej kapusty.

Po obniżeniu się temperatury w kopcu do 0-+1°C przystępuje się do okrycia zimowego pogrubiając warstwę ziemi do 10-15 cm, a następnie kładąc słomę 15-20 cm i przysypując 15-20 cm warstwą ziemi. Takie okrycie zimowe zabezpiecza przed zamrożeniem kapusty przy spadku temperatury zewnętrznej do -20°C.

Kapusta w kopcach zimowych może być przechowywana do końca marca, a w sprzyjających warunkach nawet do połowy kwietnia.

Krystyna Wasiluk ZDR Łosice

Ministerstwo Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej - Departament Rynku Rolnego
 Raport tygodniowy z handlu targowiskowego w/g meldunków z Ośrodków Doradztwa Rolniczego
 w okresie od 16 do 21 września 1996 r.

Województwo	Targowisko	PSZENICA zł/dt	ZYTO zł/dt	JĘCZMIEN zł/dt	ZIEMNIAKI zł/dt	PROSIĘTA zł/parę	JAJA zł/szt	JABŁKA zł/kg	CEBULA zł/kg
	min	55	35	38	10	140	0,20	0,50	0,40
	max	80	75	70	55	240	0,40	2,00	1,50
	średnia	64,18	41,72	53,60	24,01	171,69	0,28	1,12	0,76
	najczęściej płacono	60	40	50	20	180	0,3	1,2	0,8
Białą Podlaska	Radzyn Podlaski	65	37	50	20	150	0,26	1,10	0,70
Białą Podlaska	Piszczac	65	36		13	140	0,27	0,50	1,50
Białystok	Siemiatycze	60	38		15	180	0,29	0,80	0,80
Białystok	Sokolka	55	36	50	14	180	0,30		
Bielsko Bialą	Oswiecim	80		70	35	180	0,30	1,20	0,80
Bielsko Bialą	Żywiec	78		70	30	240	0,25	1,20	1,00
Bydgoszcz	Koronowo	58	40	54	20	160	0,25	1,20	0,80
Bydgoszcz	Tuchola	60	44	50	20	160			
Chelm	Chelm				20	170	0,28	0,70	0,70
Chelm	Krasnystaw				20	180	0,27	0,80	0,50
Częstochowa	Koniecpól	62	43	55	18	180	0,30	1,10	0,70
Częstochowa	Zarki	65	50	55	25	195	0,25	1,40	0,70
Elbląg	Orneta	60	40		20	190	0,25	1,00	0,60
Elbląg	Susz	55		50	20	165	0,28	1,00	0,80
Gdańsk	Wejherowo	66	44		30	160	0,29	1,25	0,70
Gdańsk	Gdańsk	78			33		0,26	1,05	0,80
Gorzów Wlkp.	Drezdenko	60	40	50	22	170	0,30	1,20	1,20
Gorzów Wlkp.	Gorzów Wlkp.	65		55	25	160	0,25	1,10	1,00
Jelenia Góra	Jelenia Góra				45	180	0,32	1,40	1,00
Jelenia Góra	Bolesławiec	65		45	30	170	0,24	1,30	1,00
Katowice	Siewierz	65	48	55	25	200	0,25	1,20	0,80
Kielce	Miechów	63		55	22	190	0,26	1,30	0,70
Kielce	Radoszyce	70	43		30	170	0,24	1,10	0,80
Konin	Konin	70	46		25	160	0,26	1,30	0,50
Koszalin	Koszalin	65			35	140	0,25	2,00	1,00
Koszalin	Swidwin				30	150	0,30	1,50	0,80
Kraków	Krzyszowice	63		58	23		0,35	1,10	0,40
Kraków	Proszowice	62		60	23	200	0,35	1,00	0,40
Krosno	Krosno				40	175	0,35	1,10	0,80
Krosno	Jasło	64			40	210	0,30	1,20	0,70
Legnica	Giogów	60	35		13	175	0,26	1,25	0,75
Legnica	Jawor	55		42	25	165	0,23	1,05	0,55
Leszno	Leszno	68	46	60	20	170	0,27	1,00	0,90
Leszno	Gostyn	70			30	185	0,27	0,90	1,00
Lódź	Główno	66	40		15		0,32	1,00	0,55
Lódź	Ozorków	62	40		13	160	0,31	1,20	0,50
Lomża	Sokoły	60	40	53	15	200	0,25		
Lomża	Kolno	60	35	45		180	0,30	1,30	0,80
Lublin	Ryki	61	38	51	17	165	0,33	0,70	0,65
Lublin	Markuszów	62	38	38		185	0,30	0,90	0,60
Nowy Sacz	Nowy Targ	80	60	65	40	180	0,40	1,50	0,70
Nowy Sacz	Grybów	66	45	60	35	200	0,30	1,20	0,75
Olsztyn	Lubawa	57	36	47	30	155	0,27	1,30	0,70
Olsztyn	Szczytno	60	40	50	22	150	0,26	1,00	0,80
Opole	Kedzierzyn				40	180	0,27	1,20	1,00
Opole	Nysa				30	180	0,25	1,00	0,80
Ostroleka	Ostroleka	60	40	55	15	140	0,27	1,00	0,80
Ostroleka	Wyszków	68	41	55	11	150	0,30	1,20	0,80
Piła	Czarnków	70		56		170	0,25	1,50	
Piła	Wągrowiec	64	44	54	20	160	0,26	1,00	0,70
Piotrków Tryb.	Radomsko	80		70	20	140	0,24	1,00	0,70
Piotrków Tryb.	Opoczno	72	40	60	20	180	0,28	1,00	0,70
Płock	Gostynin	63	41	58	10	160		1,10	0,50
Płock	Leczyca	60	39	46	18		0,20	1,00	0,60
Poznań	Poznań	66	47	58	25	200	0,31	1,20	0,90
Poznań	Pniewy	62	40	50	25	172	0,27	1,00	0,60
Radom	Przytyk	60	38	60	15	180	0,25	0,50	0,70
Radom	Szydłowiec	60	38	50	25	180	0,28	0,90	0,75
Rzeszów	Leżajsk	58					0,30	1,20	0,65

Ministerstwo Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej - Departament Rynku Rolnego
 Raport tygodniowy z handlu targowiskowego w/g meldunków z Ośrodków Doradztwa Rolniczego
 w okresie od 16 do 21 września 1996 r.

Województwo	Targowisko	PSZENICA zł/dt	ZYTO zł/dt	JĘCZMIEN zł/dt	ZIEMNIAKI zł/dt	PROSIĘTA zł/parę	JAJA zł/szt	JABŁKA zł/kg	CEBULA zł/kg
Rzeszów	Mielec	65	40	53	55	150	0,28	1,30	0,90
Sieradz	Sieradz	68	50		20	180	0,32	1,20	0,80
Sieradz	Wielun	60	40		25	180	0,29	1,20	0,80
Skierniewice	Brzeziny	68	40	60	10	160	0,37	1,20	0,70
Skierniewice	Sochaczew	70	40	50	15	200	0,27	1,40	1,00
Suwałki	Olecko	57	42	50	20	170	0,27	1,00	0,70
Suwałki	Suwałki	55	42	50		160	0,28	1,30	0,60
Szczecin	Stargard	70	40	50	30	170	0,30	1,00	0,60
Szczecin	Police	65	40	50	30		0,26	1,50	1,00
Tarnobrzeg	Sandomierz	62		52	20	180	0,30	0,60	0,40
Tarnobrzeg	Staszów	60	38	50	15	160	0,25	1,00	0,60
Tarnów	Debica	70	45	65	20	180		1,20	0,80
Tarnów	Szczucin	58	40	50	30	220	0,20	1,20	0,50
Torun	Biskupiec	62		55	20	170	0,27		0,80
Torun	Nowe Miasto	60	36	50	22	150	0,27	1,00	1,00
Wałbrzych	Bystrzyca	60		50	30	140	0,30	1,50	1,00
Wałbrzych	Dzierżoniów	80	75		40	150	0,25	1,20	0,80
Warszawa	Góra Kalwaria	65	36	50	18	180	0,38	1,00	0,80
Warszawa	Grodzisk Maz.	60	40	50	20	140	0,23	1,00	0,60
Wrocław	Skepe	61	41	48	20	150	0,23		
Wrocław	Dobrzyń	63	41		15	160	0,27		
Wrocław	Trzebnica				25	165	0,26	1,25	0,90
Wrocław	Wolów	62	38	50	28	145	0,27	0,80	0,50

NOTOWANIA Z TARGÓW I JARMARKÓW

SPORZĄDZONE PRZEZ OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO
w GRABANOWIE

(Ceny w zł za jednostkę)

Wyszczególnienie	J.M.	Wisznice	Parczew	Łosice	Piszczac	Radzyń Podlaski	Międzyrzec Podlaski
		23.09.1996 poniedziałek	24.09.1996 wtorek	25.09.1996 środa	25.09.1996 środa	25.09.1996 środa	26.09.1996 czwartek
pszenica	q	61	-	60-65	60	60-65	60-65
pszenżyto	q	-	-	45-50	-	-	55
żyto	q	40	-	-	36-40	38	38
jęczmień	q	-	-	-	-	55-60	55-60
owies	q	-	-	38-42	35	40-42	40-42
mieszanka zbożowa	q	-	-	43-45	38-40	-	-
otręby pszenne	q	-	-	40	-	-	-
ziemniaki	q	-	20	-	12	10-12.00	12
prosięta 10-15kg	para	140-150	170-200	190-220	150-220	180-200	180-200
prosięta pow.15 kg	para	190-200	-	-	-	200-220	200-220
krowa	szt.	-	-	1400-1500	-	1600	-
krowa z cielakiem	szt.	1900	-	1600-1800	-	-	-
koziół	szt.	-	-	-	120	-	-
klacz 10 lat	szt.	-	-	-	1800	-	-
jaja	szt.	0.27	0.25-0.30	0.35	0.27-0.28	0.26-0.28	0.26-0.30
jabłka	kg	0.50-1.00	0.60-0.80	0.60-0.80	0.80-1.00	0.50-1.20	0.50-1.00
gruszki	kg	1.50-1.80	-	3.50	3.00	-	2.50
śliwki	kg	0.50-1.20	-	1.40	1.00	0.80-1.20	0.80
winogron	kg	1.50	1.40	4.60	-	-	-
cebula	kg	0.40-0.70	0.50	0.60-0.70	0.70	0.50-0.60	0.50
marchew	kg	-	0.50	0.60	0.70	0.50	0.50
pietruszka	kg	-	2.50	2.00	-	1.00-1.50	1.50-2.00
buraki	kg	-	0.60	-	0.80	0.50	0.50
rzodkiewka	pęczek	-	0.50	-	-	-	-
por	szt.	-	0.50	-	-	-	-
kapusta	szt.	0.60-1.20	0.30	0.60-1.20	0.50-1.50	0.25-0.30	0.25-0.30
kapusta kiszona	kg	-	-	-	-	-	1.50
kalafior	szt.	-	-	-	0.80-1.60	1.00-1.50	-
pieczarki	kg	-	-	-	-	4.00	3.50
papryka	kg	2.20-3.20	2.50-3.70	3.00-4.00	2.50-4.00	2.00-3.50	2.00-3.80
pomidory	kg	0.50-2.80	3.00	1.00-3.20	2.20-4.20	1.50-2.00	1.50-3.20
ogórki	kg	0.50-0.80	-	0.60	-	-	-
czosnek	szt.	-	-	0.10-0.30	-	-	-
orzechy włoskie	kg	-	-	-	4.00	-	-
arbuz	kg	-	-	-	1.00	-	-
miód	kg	-	-	-	9.00	-	-
ziemniaki	kg	0.20-0.30	0.30	-	-	0.20	0.20

Wisznice:	zboża	-	podaż	mała	popyt	brak
	prosięta	-	podaż	mała	popyt	duży
Parczew:	prosięta	-	podaż	mała	popyt	średni
Łosice :	zboża	-	podaż	mała	popyt	duży
	prosięta	-	podaż	mała	popyt	duży
Piszczac :	zboża	-	podaż	duża	popyt	średni
	prosięta	-	podaż	duża	popyt	duży
Radzyń Podlaski:	zboża	-	podaż	średnia	popyt	średni
	prosięta	-	podaż	średnia	popyt	średni
Międzyrzec Podlaski :	zboża	-	podaż	średnia	popyt	średni
	prosięta	-	podaż	średnia	popyt	średni

Gospodarstwo Rolne w Halasach

(Tadeusz Wasiluk)
tel. 71-50-56

skupuje
żyto i pszenicę
z tegorocznych zbiorów

Zatrudnimy również
ogrodnika-sadownika-szkółkarza
wykształcenie min. średnie
z możliwością zakwaterowania

Ogłoszenia

PANASIUK ZBIGNIEW zam. Zahajki 42 gm. Drelów tel. 720-293

OPTIMUS - używane maszyny rolnicze z niemiec w ciągłej sprzedaży: kombajny zbożowe, kombajny ziemniaczane, prasy wysokiego zgniotu, przyczepy zbierające, orkany do kukurydzy, traktory, siewniki, inne - pełen asortyment na zamówienie. Zapewniamy części + serwis

Centrala Nasienna, 21-200 Parczew ul. Szkolna 32 tel. 057/54-13-28

oferuje:

- superkoncentraty
- mieszanki pełnoporcjowe dla trzody chlewnej, bydła i drobiu
- mieszanki mineralno-witaminowe
- mączki: rybna i mięsno-kostna
- soja
- premiksy

znanych firm

CENTRAL SOYA

SANO

LAND O LAKES

UNIPASZ - Siemiatycze

Ewos Polfarm - Grodzisk Mazowiecki

ROMANIUK WALDEMAR zam. Dereczanka 47 gm. Zalesie tel. 75-75-76

Sprzedam roztrząsacz obornika, dwuosiowy. Stan b. dobry

Kontakt tel. 43-87-69 po 16

Sprzedam paśnik uniwersalny dla owiec (ocynkowany - 3.5 m)

MARCZUK TADEUSZ s. Stanisława zam. Kisielew 66 tel. 57-62-10- prosić 107

Sprzedam dmuchawę poziomą. Cena do uzgodnienia

DANILUK AGNIESZKA zam. Wólka Polinowska 29 gm. Konstancinów tel. 41-42-76

Sprzedam: kopaczkę ciągnikową, snopowiązałkę, maszynę Lublinianka z prasą

WOŁOSOWICZ HENRYK zam. Łomazy I tel. 417-230

Sprzedam przyczepę samozbierającą T-010 stan dobry

HARASIMIUK KAZIMIERZ zam. Stasiówka 5 gm. Łomazy tel. 418-391

Sprzedam prasę kostkującą mało używaną - Z 224/1

WASILEWSKI JAN zam. Bokinka Królewska 88 tel. 232 Tuczn

Sprzedam tanio: snopowiązałkę WC - 5, agregat omlotowy (młocarnia M005 - M, prasę " Kuna ") oraz śrutownik kamieniowy

P.W.PAR - AGRO S.C. 21-200 Parczew ul. Piwonia 50 tel. 54-11-22 w budynku przychodni dla zwierząt - czynny całą dobę

DEALER FIRMY POZBAC PPP S.A. POZNAŃ

oferuje w cenach fabrycznych:

- premiksy
- mieszanki mineralno-witaminowe
- superkoncentraty - T, G, L
- mieszanki pełnoporcjowe dla trzody chlewnej, bydła i drobiu

MIESZALNIA PASZ W OSSOWEJ p-ta 21-311 Komarówka tel. 52-44-10 wew. 12-12 po przeprowadzeniu modernizacji oferuje:

- mieszanki granulowane lub brykietowane,
- koncentraty i superkoncentraty drobiowe, trzodowe, bydłce.

Dla większych odbiorców służymy doradztwem fachowym. Poszukujemy również agentów handlowych.

Porady pszczelarskie

Przy sprzyjających warunkach pogodowych, w październiku możemy zajrzeć do skrajnych uliczek w ulach. Ma to na celu upewnić pszczelarza o poprawnym dopasowaniu wielkości gniazda do siły rodziny, przygotowanej do zimowli. Gdy uliczki między przedostatnią a ostatnią ramką nie są obsiadane przez pszczoły, to ostatni plaster należy wycofać z gniazda. W październiku można poprawić ustawienie uli. Odchylenie ula od pionu niekorzystnie wpływa na przebieg zimowli. Przechylenie do tyłu jest szczególnie groźne dla zimującej rodziny. Para wodna, skraplająca się na wewnętrznych ścianach ula w wyniku gwałtownych zmian temperatur, ścieka na dennicę. Jeżeli nie ma możliwości spłynięcia wylotem, gromadzi się na dnie ula i powoduje pleśnienie osypu zimowego a w następstwie również dennicy. Ponadto obecność wody w ulu skraca życie zimującym pszczołom. Aby ułatwić odpływanie wody z dennicy można ul odchylić o 2-3° do przodu. Czynnikiem poprawiającym warunki zimowania pszczoł jest możliwie szeroki (na całą szerokość lub długość ula)

regulowany wylot. Musi on być zasiatkowany, lecz umożliwiający przejście pszczołom. Chroni to rodzinę przed późnym rabunkiem oraz wtargnięciem gryzoni, poprawia także wentylację gniazda. Ważną rzeczą jest poziome i pionowe ocieplenie gniazda. Należy dążyć do tego aby przez wyloty po dennicy, między matami bocznymi a ścianami ula, aż po otwory w daszku, możliwy był obieg powietrza. Gdy temperatura otoczenia utrzyma się przez kilka dni na poziomie 8°C, pszczoły zaczynają formować kłęb zimowy. Pewna ich część wchodzi do pustych komórek, dzięki czemu zmniejsza się objętość kłębu. Zaglądanie do uli w październiku może niekorzystnie wpłynąć na przebieg zimowli, należy więc tego unikać i zapewnić pszczołom maksymalny spokój.

opracowali specjaliści ODR d/s pszczelarstwa:
Marian Kałabun
Krzysztof Osielski

Czy jesteś zadowolony ze swego opryskiwacza ?

Ilość zabiegów ochrony roślin w rolnictwie wzrasta, dlatego też czynność ta wymaga wyjątkowej precyzji. Rzeczą oczywistą jest, że dokładność wykonania zabiegu decyduje o jego skuteczności. Zabieg wykonany niewłaściwie powoduje skażenie środowiska oraz naraża na straty użytkownika. Szerzej o niedomaganiach opryskiwaczy pisałem w kwietniowym numerze naszego czasopisma. Nasz ośrodek realizuje obecnie program mający na celu podniesienie praktycznej wiedzy z zakresu obsługi opryskiwaczy, w założeniach którego jest m.in. sprawdzenie sprawności eks-

ploacyjnej opryskiwacza. W opryskiwaczach, w których stwierdzono nierównomierny rozkład cieczy za zgodą i odpłatnością rolnika wymieniano na rozpylacze szczelinowe. W każdym z rejonowych zespołów doradztwa rolniczego wymieniono rozpylacze średnio w około dwudziestu opryskiwaczach. W Grabanowie planowane jest na dzień 8 października 1996 r. seminarium z tego zagadnienia. Zainteresowanych tym tematem serdecznie zapraszamy.

ODR Grabanów W.Filatiuk

Ochrona środowiska naturalnego wsi podlaskiej.

Taki tytuł ma program realizowany przez Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Grabanowie. Jest to zadanie szkoleniowe. Celem jego jest przerwanie postępującej degradacji środowiska naturalnego wsi. Rozbudowa w ostatnich latach wodociągów na wsi nie idzie w parze z budową kanalizacji ściekowej i patrząc na strukturę agrarną wsi podlaskiej w najbliższym czasie jest to trudne do pokonania. Ilość ścieków na wsi wzrasta i rośnie też zagrożenie nimi. Dla wielu gospodarstw alternatywą mogą być przydomowe oczyszczalnie ścieków. Grupa rolników, z którą byliśmy na seminarium w Warszawie mogła się o tym osobiście przekonać. Było to I Międzynarodowe Forum

EKOMEDIA poświęcone ekologii. W pierwszej połowie października bieżącego roku zorganizowane zostanie w ODR Grabanów seminarium poświęcone temu zagadnieniu. Przewidziana jest też prezentacja firm, które produkują różne przydomowe oczyszczalnie ścieków. Dnia 19 listopada 1996 r. planowany jest wyjazd na targi ekologiczne do Poznania. Będzie również możliwość zapoznania się z funkcjonowaniem takich oczyszczalni bezpośrednio w zagrodzie rolnika w tamtym województwie. Zainteresowanych proszę o kontakt z rejonowym zespołem doradztwa rolniczego.

ODR Grabanów W.Filatiuk

Jesienne zwalczanie miotły zbożowej w zbożach ozimych.

Jednym z najbardziej uciążliwych i występujących coraz powszechniej w zbożach chwastów jest miotła zbożowa. Jest jednorocznym chwastem należącym do roślin jednoliściennych. Nasiona miotły zbożowej kielkują przy dużej wilgotności zarówno jesienią jak i wczesną wiosną, a przy dodatnich temperaturach nawet zimą. Jednak jeśli jesień jest sucha, większość ziarniaków wschodzi wiosną. Do skielkowania wymagają dostępu tlenu i światła. Nasiona zachowują długo żywotność w glebach wilgotnych. Rośliny, które wschodzą jesienią są znacznie silniejsze, bujniej się krzewią i wydają więcej ziarniaków niż rośliny pochodzące z wiosennych wschodów. Przeciętnie jedna roślina wydaje 1000 ziarniaków. Miotła krzewi się płytko, tuż pod powierzchnią gleby, jej system korzeniowy- wiązkowy jest jednak silnie rozwinięty. Pojawienie się tego chwastu w ilości 10-25 roślin na 1 m² może obniżyć plon zboża o 2-4 q z ha.

Wzrostowi liczebności chwastów uciążliwych w uprawach sprzyjają:

- uproszczona agrotechnika,
- duży udział zbóż w strukturze zasiewów,
- stosowanie herbicydów głównie do niszczenia chwastów dwuliściennych.

Chemiczne niszczenie miotły zbożowej można przeprowadzić w terminach:

- przed wschodami,
- po wschodach zbóż

Przed wschodami bezpośrednio po siewie można stosować między innymi jeden z preparatów:

- Dicuran 80 WP, Lentipur 80 WP, Tolurex 80 WP w dawce 2 kg;
- Racer 25 EC w dawce 1-2 l/ha (pszenżyto 1-1,5 l/ha)
- Stomp 330 EC w dawce 3,5- 4 l/ha
- Stomp 400 EC w dawce 3 - 3,5 l/ha

Po wschodach od fazy 3-4 liści:

- Arelon 75 WP - 1,7- 2 kg (pszenżyto 1,7 kg/ha)
- Lentipur 80 WP - 2 kg
- Dicuran 80 WP - 2 kg
- Glean 75 DF - 20-25 g

Po wschodach od fazy 2-3 liści do końca wegetacji jesiennej:

- Dicuran forte 80 WP - 1 kg/ha
- Glean 75 DF - 20-25 g/ha

W okresie spoczynku wegetacyjnego roślin:

- Dicuran 80 WP - 1 kg/ha
- Dicuran forte 80 WP - 1 kg/ha
- Lentipur 80 WP - 1 kg/ha
- Tolurex 80 WP - 1 kg/ha

U w a g a ! Firma Ciba-Geigy (producent Dicuranu 80 WP) przesała pismo z dn.13.04.95 r., w którym informuje, że stosowanie preparatu Dicuran 80 WP w dawce 2 kg/ha w okresie jesiennym w odmianie **Almari** może wykazać działanie fitotoksyczne. Natomiast preparat ten może być stosowany w odmianie **Almari** w dawce 1 kg/ha w zimie i w dawce 1,5 kg/ha wczesną wiosną, oraz bez ograniczeń w pozostałych odmianach pszenicy ozimej w dawkach 1 do 2 kg/ha zgodnie z rejestracją. Natomiast Dicuran Forte 80 WP może być stosowany zgodnie z rejestracją we wszystkich odmianach pszenicy ozimej bez ograniczeń.

Należy pamiętać, że najskuteczniejsze zwalczanie miotły zbożowej jest przy stosowaniu zabiegów w okresie jesiennym i zimowym. Preparaty zwalczające miotłę zbożową niszczą również szereg chwastów dwuliściennych.

Zabieg w okresie zimowym można wykonać, gdy gleba jest zamrznięta lub niezamrznięta - pozwalająca jednak na wjazd pole i nie okryta śniegiem, a temperatura powietrza nie niższa niż - 3 °C.

Wszystkie preparaty należy stosować zgodnie z zaleceniami Instytutu Ochrony Roślin oraz wskazaniem umieszczanymi na opakowaniach preparatów.

K. Kuresza

K O M U N I K A T K R U S

Oddział Regionalny Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w Radzynie Podlaskim uprzejmie informuje, że w IV kwartale 1996 r składka na ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie nie uległa zmianie i wynosi **42,00 zł** za każdą osobę podlegającą temu ubezpieczeniu.

Osoby podlegające w/w ubezpieczeniu na wniosek w ograniczonym zakresie opłacają składkę **14,00 zł**.

Składka na ubezpieczenie emerytalno-rentowe w IV kwartale 1996 r wynosi **96,70 zł** tj. 30 % emerytury podstawowej, która od dnia 1.09.1996 r wynosić będzie 322,20 zł.

Razem składka na całkowite ubezpieczenie wynosi **138,70 zł**

Jednocześnie przypominamy, że termin uregulowania należnych składek upływa z dniem 31.10.1996 r.

Konkurs "Zielone lato" 96 rozstrzygnięty.

W miesiącu sierpniu pisałam o organizacji konkursu agro-eko-turystycznego "Zielone lato" 96. W artykule przedstawiłam regulamin i założenia konkursu. Poinformowałam też o organizatorach konkursu i o Komisjach na szczeblu wojewódzkim.

W miesiącu sierpniu Komisja Wojewódzka w składzie:

1. Bożena Warda - przewodniczący Komisji (ODR Grabanów),

2. Łucja Zieniuk - członek (wydz. Ochrony Środowiska),

3. Mirosława Cajgner - członek (wydz. Kultury).

dokonała lustracji i oceny konkursu na szczeblu wojewódzkim. Kryteria oceny podane były również w sierpniowym numerze.

Wyniki oceny przez Komisję przedstawiają się następująco:

pierwsze miejsce i zgłoszenie do eliminacji krajowych przyznano gospodarstwu

Elżbiety i Wiesława Jakoniuk - zam. Zabuze, gm. Sarnaki.

Drugie miejsce otrzymało gospodarstwo Beaty i Jerzego Maksymiuk - zam. Pawłów Nowy, gm. Janów Podlaski.

Dwa równorzędne trzecie miejsca przyznano gospodarstwu:

Sabina i Marian Świć - zam. Zabuze, gm. Sarnaki,

Czesława Caruk - zam. Janów Podlaski.

Poniżej podaję ważniejsze dane wyróżnionego gospodarstwa.

Gospodarstwo agroturystyczne państwa Jakoniuków położone jest w miejscowości Zabuze. Zabuze to miejscowość nadbużańska w gminie Sarnaki, położona na obszarze Parku Krajobrazowego "Podlaski Przełom Bugu". Wieś letniskowa, posiadająca tradycje jako miejscowość wypoczynkowa.

Gospodarstwo typowo rolnicze. Działalność agroturystyczną prowadzi od 1994r.

Gospodarze wynajmują 3 pokoje (7 łóżek) w nowym, murowanym domu z oddzielnym wejściem dla turystów. Kwatera posiada łazienkę, WC i aneks kuchenny do użytku gości.

Przebywając w gospodarstwie korzystać można z posiłków przygotowanych przez gospodynię lub też przygotowywać wyżywienie we własnym zakresie, korzystając z produktów z gospodarstwa i zakupionych w pobliskim sklepie.

Gospodarstwo położone na uboczu, wokół domu i zagrody dużo przestrzeni, blisko rzeka Bug.

Atrakcje związane z gospodarstwem i okolicą:

1. Rzeka Bug stwarza warunki do wędkowania i korzystania ze sprzętu wodnego,

2. Dużo obszarów leśnych to okazja do zbierania grzybów, runa leśnego i wycieczek po lesie.

3. Rolniczy charakter wsi i gospodarstwa to poznanie pracy rolnika, uczestniczenie w tej pracy oraz poznanie zwyczajów wsi.

4. Możliwość robienia przetworów,

5. Zwiedzanie okolicy (Stadnina koni w Janowie Podl., okoliczne zamki i pałace, osobliwości krajoznawcze i mało zmieniony krajobraz)

6. Mało skażone środowisko - brak obiektów zanieczyszczających.

7. W okresie letnim - nauka jazdy konnej w pobliskich lasach (konie z uczelni rolniczej z Siedlec).

8. W pobliskich miejscowościach zlokalizowane są Ośrodki Wczasowe. W Ośrodkach korzystać można za opłatą ze sprzętu sportowego i wodnego oraz obiektów kulturalnych.

Aktywność gospodarzy w zakresie agroturystyki:

Rolnik prowadzi aktywną działalność na rzecz promocji regionu i swojego gospodarstwa:

- płatne ogłoszenia w prasie,
- tablica informacyjna w Hołowczycach,
- indywidualne uczestnictwo w targach w Warszawie,
- uczestnictwo w szkoleniach i imprezach organizowanych przez ODR.

Państwo Jakoniuk to młodzi rolnicy, korzystający z usług doradczych także w zakresie produkcji rolniczej (gospodarstwo współpracujące z ODR). W roku bieżącym korzystał z kredytu z ARiMR - linia młody rolnik.

Podsumowanie konkursu na szczeblu wojewódzkim odbędzie się w terminie późniejszym. Wcześniej nastąpi podsumowanie konkursu na szczeblu krajowym bo już 26 września. Gospodarstwo z naszego terenu zostało wyróżnione dyplomem i nagrodą rzeczową, ufundowaną przez prezesa ARiMR.

Główny Specjalista d/s wgd - mgr inż. Bożena Warda.

Potrawy na jesienno - zimowe dni.

Potrawy z kasz są szczególnie zalecane w okresie jesienno - zimowym, kiedy zwiększa się zapotrzebowanie energetyczne organizmu. Zwykle kasze podaje się jako dodatek do mięsa ale można wykorzystać je jako podstawowy produkt do przyrządzania samodzielnych dań i deserów.

Zrazy z grzybami:

25 dkg kaszy jęczmiennej, 5 dkg suszonych grzybów, 10 dkg masła lub margaryny, 3 jaja, 2 cebule, pół szklanki śmietany, łyżka mąki, majeranek, tłuszcz do smażenia, sól, pieprz.

Grzyby opłukać, namoczyć, ugotować w tej samej wodzie i wyjąć z wywaru. Kaszę ugotować na sypko z dodatkiem masła lub margaryny. Połączyć ją z częścią ugotowanych grzybów i podsmażoną cebulą, ostudzić i przepuścić przez maszynkę. Dodać jaja, mąkę ziemniaczaną, tartą bułkę, sól i pieprz i wyrobić na jednolitą masę. Z masy uformować owalne zrazyki i usmażyć z obu stron na rozgrzanym tłuszczu. Resztę ugotowanych grzybów pokroić w paseczki, włożyć z powrotem do wywaru. Zagęścić sos mąką,

doprawić solą i pieprzem, zalać zrazy. Podawać z ziemniakami.

Zapiekanka z pęczaku:

25 dkg pęczaku, 20 dkg boczku wędzonego, 1 cebula, 5 dkg tłuszczu, 10 dkg sera żółtego, włoszczyzna bez kapusty, pieprz, sól.

Kaszę ugotować na sypko. Rozdrobnione warzywa udusić w małej ilości tłuszczu, podlewać odrobiną wody. Boczek pokroić w kostkę (można go wcześniej lekko podsmażyć), cebulę posiekać. Składniki wymieszać, doprawić solą i pieprzem, przełożyć do żaroodpornego naczynia wysmarowanego tłuszczem, posypać startym serem. Zapiekać w gorącym piekarniku około pół godziny. Podawać z surówką z kiszzonej kapusty.

Babka gryczano - twarogowa:

50 dkg kaszy gryczanej, 50 dkg twarogu, 3 jaja, 1 cebula, 10 dkg masła lub margaryny, tarta bułka, sól, pieprz.

Zalać kaszę wrzącą wodą (około 6 szklanek), dodać łyżkę tłuszczu, gotować na małym ogniu. Gdy kasza wchłonie wodę zdjąć z ognia i ostudzić. Twaróg przepuścić przez maszynkę lub dokładnie rozgnieść. Cebulę pokroić w kostkę i lekko zrumienić na tłuszczu. Składniki połączyć, dodać jaja, sól, pieprz, starannie wymieszać i przełożyć do wysmarowanej tłuszczem i wysypanej bułką tartą formy, wstawić do gorącego piekarnika i piec około pół godziny. Okres jesienno - zimowy pozwoli gospodyniom na dłuższy pobyt w kuchni i przygotowywanie bardziej pracochłonnych potraw. Do takich potraw należą pierogi z różnego rodzaju farszem w zależności od upodobań domowników i dostępnych produktów.

Ciasto pierogowe jest zawsze takie same, natomiast farsz można zaplanować różny.

Ponieważ okres jesienny to czas obfitujący w grzyby, chcę podać kilka przykładów farszów z dodatkiem grzybów.

Pierogi z farszem grzybowym najlepiej smakują polane stopionym tłuszczem z cebulką.

Farsz z soczewicą:

30 dkg pieczarek, 20 dkg soczewicy, duża cebula, pół łyżki masła i pół łyżki sosu sojowego, 2 - 3 łyżki tartej bułki, sól, pieprz, jajo.

Umytą soczewicę namoczyć na noc, odcedzić, zalać małą ilością przegotowanej wody, zagotować. Cebulę i pieczarki zeszklić na maśle i razem z soczewicą przepuścić przez maszynkę, dodać sos sojowy, pieprz, sól, jajo, tartą bułkę i bardzo starannie wymieszać.

Farsz litewski:

10 dkg suszonych grzybów (ugotowanych), 10 dkg szynki, 1 cebula, łyżka masła, łyżka tartej bułki, sól, pieprz.

Drobno posiekaną cebulę zeszklić na maśle, dodać drobno pokrojone grzyby i szynkę, chwilę smażyć razem, przestudzić, doprawić solą i pieprzem, wymieszać z tartą bułką.

Farsz fasolowy:

5 dkg suszonych grzybów (ugotowanych), 30 dkg kolorowej fasoli (uprzednio namoczonej i ugotowanej), duża cebula, łyżka masła i łyżka tartej bułki, jajo, sól, pieprz.

Fasolę i grzyby przepuścić przez maszynkę, wymieszać z zeszkloną na maśle cebulą, tartą bułką, jajem, solą i pieprzem.

Farsz ziemniaczany:

1 kg ziemniaków, 10 dkg słoniny, 2 cebule, sól, pieprz.

Drobno pokrojoną słoninę stopić, dodać posiekaną cebulę, podsmażyć. Surowe ziemniaki zetrzeć na tarce, odcedzić, połączyć z cebulą, doprawić solą i pieprzem. Pierogi podawać polane kwaśną śmietaną.

Przepisy wybrała: Zofia Pawłowicz - specjalista d/s wgd.

Jabłka w potrawach.

Jabłka jako dodatek do mięsa:

4 - 5 jabłek, sól, cukier do smaku, majeranek, łyżka tłuszczu lub sosu z mięsa.

Obrane jabłka pokroić na połówki a następnie włożyć na patelnię z tłuszczem. Owoce posypać solą, cukrem, majerankiem, przykryć i kilka minut ogrzewać aż staną się miękkie ale nie rozpływające się. Tak przygotowane jabłka podaje się do wieprzowiny i drobiu.

Salatka z jabłek, chrzanu i buraków:

1 korzeń chrzanu, 2 jabłka, 1 duży burak, sól, cukier, olej, kminek, kwasek lub sok z cytryny.

Chrzan namoczyć w zimnej wodzie, ostrugać i zetrzeć na tarce, skrapiając kwaskiem lub sokiem z cytryny aby nie ciemniał. Jabłka umyć i także zetrzeć na tarce. Buraki umyć, obrać i pokrajać w cienkie plasterki lub kosteczkę. Wymieszać wszystkie składniki, skropić olejem, kwaskiem cytrynowym i przyprawić do smaku. Salatka jest smaczniejsza jeśli przed podaniem wstawimy do lodówki na pół godziny. Nadaje się do wszystkich mięs i ryb podawanych na gorąco a także do wędlin i potraw z jaj.

Legumina:

30 dkg jabłek, 2 białka, 4 łyżeczki żelatyny, cukier do smaku.

Jabłka upiec w piekarniku i przetrzeć przez sito. Ostudzić do smaku. Żelatynę rozpuścić w małej ilości gorącej wody. Z białek ubić pianę. Wymieszać jabłka z żelatyną, dodać pianę, wymieszać i pozostawić do ostygnięcia.

Jabłka w cieście półfrancuskim:

30 dkg mąki, 20 dkg margaryny, 1/4 kostki masła, łyżka kwaśnej śmietany, 3 żółtka, sól, jabłka, cukier puder do posypania.

Ciasto półfrancuskie przygotować dzień wcześniej w następujący sposób:

do przesianej mąki dodać schłodzony tłuszcz, posiekać nożem. Następnie dodać żółtka, sól, śmietanę, wymieszać i rękoma zlepić ciasto. Włożyć w woreczek foliowy i pozostawić w lodówce pod zamrażalnikiem. Przed pieczeniem wyjąć, rozwałkować do grubości około 0,4 cm i pokroić na kwadraty wielkości takiej aby można było zawinąć obrane i pozbawione gniazd nasiennych jabłka. Tak przygotowane jabłka ułożyć na kwadratach ciasta. Zlepić przeciwległe rogi pozostawiając boki otwarte. Ciastka ułożyć na posmarowanej blasze i wstawić do nagrzanego piekarnika. Po upieczeniu posypać cukrem pudrem. Podawać od razu po upieczeniu.

Przepisy wybrała: Maria Godziuk - specjalistka d/s wgd.

Program Notowań - emisja programu: 12²⁰ - 12⁴⁰ - poniedziałek, wtorek, środa, czwartek i piątek

01.10.1996 r. - wtorek

- Szkołka " pod kloszem " - wizyta w jedynym w kraju ośrodku, w którym produkuje się odwirusowany materiał szkółkarski

02.10.1996 r. - środa

- " Mleczne współdziałanie " - program poprawy jakości mleka na Rzeszowszczyźnie

- " Mleko po izraelsku " - program poprawy jakości genetycznej bydła mlecznego

03.10.1996 r. - czwartek

- " Pomysł na mleczarnię " - wyposażenie małej mleczarni

- Ekonomia dla rolnika - " Budujemy mleczarnię "

04.10.1996 r. - piątek

- " Pod wspólnym szyldem " - związek ogrodników w Łodzi

- " Nad Kwisą ... " - Związek Gmin Kwisa woj. jeleniogórskie

07.10.1996 r. - poniedziałek

- " Kowal, stolarz, ślusarz - też rolnik " - dodatkowe źródło dochodu w rolnictwie

- " Sposób na bezrobocie " - spółdzielnia w woj. poznańskim

08.10.1996 r. - wtorek

- " Komu atest " - zasady przyznawania atestów gospodarstwom ekologicznym

- " Od ziarenka do słoika " - zamknięty cykl produkcji w gospodarstwie ekologicznym

09.10.1996 r. - środa

- " Brojlery z cenzurką " - rasy brojlerów w Polsce

- Ekonomia dla rolnika - " Budujemy kurnik "

10.10.1996 r. - czwartek

- " Energia z wody " - pozyskiwanie energii z wody

- " Sposób na czystą wodę " metody uzyskiwania wody

11.10.1996 r. - piątek

- " Jakość wymuszona " - sposoby oceny jakości warzyw i owoców

- " Jabłko w jabłko " - standaryzacja owoców na giełdzie w Elblągu

14.10.1996 r. - poniedziałek

- " Jak znaleźć kooperanta? " - eksport produktów rolnych

- " W co pakować? " - produkcja ekologicznych opakowań na owoce

15.10.1996 r. - wtorek

- Łąki na polderach " - wykorzystanie użytków zielonych, produkcja sianokiszonki w Holandii

- Ekonomia dla rolnika - Z krowiego jadtospisu " - kalkulacja kosztów produkcji pasz objętościowych

16.10.1996 r. - środa

- " Z drugiej strony Bałtyku " - hodowla bydła mlecznego w Szwecji

17.10.1996 r. - czwartek

- " Domki z Ameryki " - nowe technologie budowy tanich domów

- " Dach i okna " - jak wybrać energooszczędne materiały

18.10.1996 r. - piątek

- " Marchewkowa wspólnota " - grupy producenckie w Danii

- " Giełdowe ABC cz. I

21.10.1996 r. - poniedziałek

- " Jak uniknąć bankructwa? " - przykłady dodatkowych działalności rolniczych w Danii

- " Gremplarnia " - gremplarnia prowadzona przez rolników

22.10.1996 r. - wtorek

- " Uczyć się od Szkota " - nowoczesne gospodarstwo prowadzone przez Szkotów na Żuławach

- " Nowoczesna kiszonka "

23.10.1996 r. - środa

- " Wołowina po holendersku " - hodowla bydła mięsnego w Holandii na przykładzie blonde D'Aquitaine

- " Kanadyjski fundusz " - działalność polsko-kanadyjskiego Funduszu Mlecznego

24.10.1996 r. - czwartek

- " ABC biznesplanu " - jak sporządzić biznesplan?

- Ekonomia dla rolnika - " Budujemy przechowalnię "

25.10.1996 r. - piątek

- " Z wizytą w Bretanii " - hodowla bydła holsztyńofryzyjskiego, systemy znakowania zwierząt we Francji

28.10.1996 r. - poniedziałek

- " Rzemię polskie - Dla piekarzy i lodziarzy "

29.10.1996 r. - wtorek

- " Maxi borówki " - uprawa borówki amerykańskiej

- " Od brusznicy do żurawiny " - poziomki, żurawiny i inne

30.10.1996 r. - środa

- " Poradnik weterynaryjny "

31.10.1996 r. - czwartek

- " Kupić nie kupić ...? " - kiedy warto kupić komputer do gospodarstwa

- Ekonomia dla rolnika - " Budujemy chlewnię "

04.11.1996 r. - poniedziałek

- " Jak wyeksportować? " - zasady eksportu produktów rolnych

- " Atak na " strefę "" - współpraca rolników z okręgiem Kaliningradzkim

05.11.1996 r. - wtorek

- " O śliwach słów kilka "

06.11.1996 r. - środa

- " Szczęśliwa świnia " - nowy system hodowli trzody chlewnej

- " Fundacja " Jartucz "" - metody poprawy mięsności świń

07.11.1996 r. - czwartek

- " Amerykańska skala " - wykorzystanie dużych, wielofunkcyjnych maszyn w gospodarstwach woj. gdańskiego

- " Pomysłowy mistrz " - nowoczesne maszyny konstrukcji Stanisława Łuczaka - mistrza Agroligi 95

08.11.1996 r. - piątek

- " Ziemia czeka na gospodarza " - warunki zakupu i dzierżawy ziemi

- Ekonomia dla rolnika - " Kupić czy zierzać? "

KONTROLA I POPRAWA STANU TECHNICZNEGO

Kończy się okres wzmożonych prac polowych. W miesiącach zimowych większość prac będzie prowadzona w gospodarstwach - zarówno w budynkach, jak też ich najbliższym otoczeniu.

Jest to jednocześnie okres, kiedy można i należy dokładniej sprawdzić stan wszystkich instalacji i urządzeń znajdujących się w gospodarstwie.

PODDAWAĆ KONTROLI

Nowe prawo budowlane zobowiązuje każdego właściciela i zarządcę do poddawania kontroli okresowej obiektów budowlanych podczas ich użytkowania **co najmniej raz do roku**. W ramach tej kontroli należy sprawdzić stan technicznej sprawności między innymi instalacji gazowych oraz przewodów kominowych (dymowych, spalinowych i wentylacyjnych).

Osoba przeprowadzająca kontrolę stanu technicznego instalacji gazowej musi posiadać takie kwalifikacje, jakie wymagane są przy wykonywaniu dozoru lub usług w zakresie naprawy lub konserwacji odpowiednich urządzeń gazowych określone w przepisach szczególnych. Natomiast osoby kontrolujące stan techniczny przewodów kominowych powinny posiadać kwalifikacje zawodowe potwierdzone przez izbę rzemieślniczą.

USUWANIE ZANIECZYSZCZEŃ

Jednocześnie niezależnie od przeprowadzanych kontroli właściciele, zarządcy i użytkownicy powinni:

- **co najmniej 4 razy do roku** usuwać zanieczyszczenia z przewodów dymowych i spalinowych od palenisk opalanych paliwem stałym (np. węglem);
- **co najmniej 2 razy w roku** z przewodów dymowych i spalinowych od palenisk opalanych paliwem płynnym (np. olej opałowy) i gazowym (np. gaz ziemny lub propan-butan);
- **co najmniej raz w roku, jeżeli większa częstotliwość nie wynika z warunków użytkowych** z przewodów wentylacyjnych obiektów, w których odbywa się proces spalania paliwa stałego, ciekłego lub gazowego.

Usuwanie zanieczyszczeń z przewodów kominowych polega na czyszczeniu kominów i kanałów w środku na całej ich długości, przy użyciu odpowiedniego sprzętu i urządzeń z zachowaniem wszelkich środków ostrożności. Dlatego właściciele muszą to robić osoby odpowiednio do tego przygotowane i upoważnione.

Opracowano
w Wydziale Kontrolno-Rozpoznawczym
KW PSP w Białej Podlaskiej

"AIDA"

tel./fax (057) 43-77-57

21-500 Biała Podlaska ul. Brzeska 36a

* * * O F E R U J E * * *

* PASZE I KONCENTRATY FIRMY CARGILL

* NAWOZY WAPNIOWO MAGNEZOWE - 2 asortymenty

- wapniowo magnezowy S501 43% CaO+MgO w tym 13% MgO
- wapniowo magnezowy S502 45% CaO+MgO w tym 8% MgO

* NAWOZY DOLISTNE

Agrosol - Insol - Agrowital
punkt fabryczny - hurt, detal

* OPRYSKIWACZE - ciągnikowe zawieszane, polowe

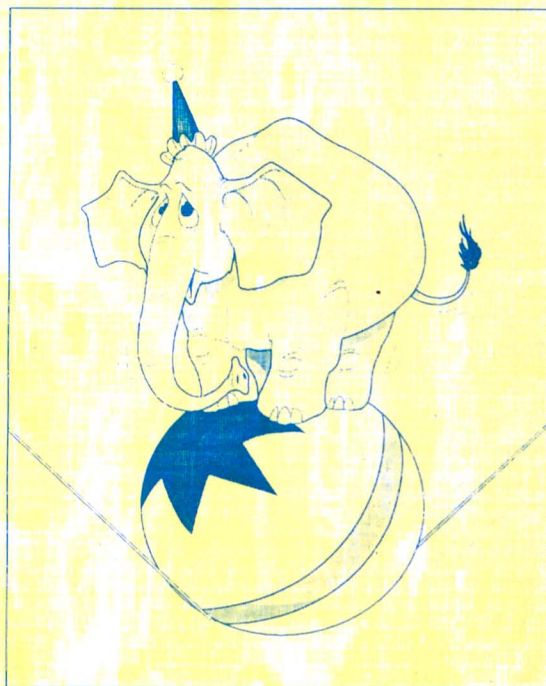
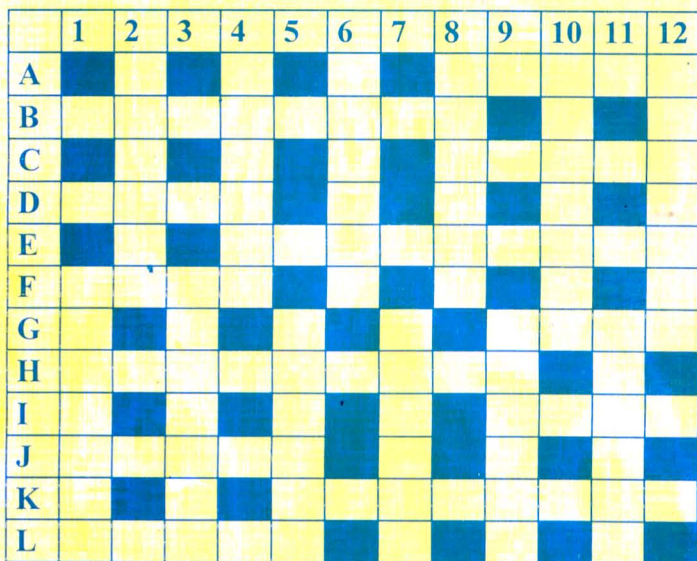
- zbiornik 300-400 dm³ - lanca 10-12 m

Gwarancja 12 miesięcy - pełny asortyment części zamiennych, ceny hurtowe i detaliczne oraz sprzedaż ratalna.

MAGAZYN: ul. Gwardii Ludowej - kierunek Sielczyk - dojazd linią nr 9 tel. 43-27-63

BIURO: ul. Brzeska 36a tel/fax 43-77-57; tel. 44-33-95

Krzyżówka 10/96

POZIOMO : A8) wydanie na świat . B1) opoka, baza . C8) miejsce akcji „Chłopów” Reymonta . D1) skinienie, znak . E4) owoce zimową porą . F1) lisie mieszkanie . G9) rodzaj tkaniny lub krewniak wielbłąda . H1) zejście ze szlaku . I9) zatarg, kłótnia . J1) starogrecki rynek . K5) lądowy stawonóg . L1) choroba oczu .

PIONOWO : 1F) spokrewniony z koniem . 2A) przewodnia dziedzina 3F) duży zasięg występowania zjawiska . 4A) odmiana zadania szaradziarskiego . 5G) lichey koń . 6A) dzika lub ogrodowa . 7G) duży gęsty las . 8A) narzędzie spawacza . 9G) polityczna strona . 10A) przepuklina . 11G) śliski grzyb . 12A) pojazd szynowy .

Hasło:

H1	I10	K10	A12	K1	B2	I11	L3	■	F1	J7	G5	E9	■	K3	C8	H9	B1	F6
----	-----	-----	-----	----	----	-----	----	---	----	----	----	----	---	----	----	----	----	----

Opracował Jerzy Mędra

Wśród osób które nadesłały do dnia 10 11 1996r. rozwiązanie krzyżówki 10/96 rozlosujemy bezpłatną prenumeratę naszej gazety na I, II, III i IV kw. 1997r.

W wyznaczonym terminie nikt nie nadesłał prawidłowego rozwiązania krzyżówki 9/96.

ADRES REDAKCJI:

Grabanów 21-500 Biała Podlaska
Telefon Biała Podl 43 37 92, 43 38 66, 41 12 47,
Dyrektor 41 12 55, fax 43 81 98
telex 683330

Adresy i telefony Rejonowych Ośrodków
Biała Podl. ul. Żeromskiego 3 tel. 43 32 34
Radzyń Podl. ul. Międzyrzeczka 99 tel. 52 00 22
Parczew ul. Piwonia 50 tel. 54 24 74
Łosice ul. Piłsudskiego 6 tel. 57 26 65
Wisznice ul. Warszawska 13 tel. 78 22 49

WYDAWCA: OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO

ZESPÓŁ REDAKCYJNY: K. Kuresza, B. Fiłatiuk, B. Michalczyk, Cz. Mirczewska, A. Matuszewski, A. Strącicka, A. Radzikowska, B. Warda, E. Kacprzak, A. Żurkowska, specjaliści terenowi doradztwa rolniczego i specjalistki WGD.

SKŁAD KOMPUTEROWY: M. Zając, A. Mazur.

DRUK: I. Wagner-Poligrafia ODR Nr Zamówienia /96 nakład 3 500 szt.